

УДК 378.015.3:005.32

DOI: 10.26565/2074-8167-2021-48-07

МОТИВАЦІЯ ЯК НЕОБХІДНИЙ ФАКТОР ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

О. А. Сергеева

*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
площа Свободи, 4, Харків, Україна, 61022
o.a.sergeyeva@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1118-8403>*

Н. О. Лешньова

*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
площа Свободи, 4, Харків, Україна, 61022
n.o.leshnyova@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0002-5363-976X>*

Л. В. Павлова

*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
площа Свободи, 4, Харків, Україна, 61022
l.v.pavlova@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0002-5854-4209>*

Наукова робота студентів є невід'ємним елементом підготовки творчих спеціалістів, тому мотивація до виконання цього виду роботи є актуальним та необхідним завданням на сучасному етапі розвитку освіти. У статті представлено підходи до наукової роботи (педагогічний прийом за допомогою якого викладач підтримує та скеровує освітню діяльність студентів з метою поглиблення та розширення їх знань та умінь; активна педагогіка, яка сприяє розвитку студентських досліджень; активне навчання студентів з акцентом на розвиток їх інтелектуальних та дослідницьких умінь під час якого відбувається обмін думками; один із найважливіших засобів підвищення якості підготовки і виховання майбутніх спеціалістів, тощо). Визначено основні рушійні мотиваційні фактори студентів до виконання наукової роботи (прагнення до суб'єктивно нових знань; розвиток пізнавальних та творчих здібностей; бажання зрозуміти сутність певних явищ та розкрити їх іншим учасникам навчального процесу; прагнення до самореалізації тощо). Виділено основні види наукової роботи під час вивчення курсу англійської мови зі студентами немовних факультетів (реферування та анотування матеріалів англійською мовою; підготовка та захист рефератів з відповідних тем; підготовка тез або статей з їх подальшою публікацією у виданнях; залучення студентів до участі у наукових конференціях англійською мовою). Висвітлено власний досвід з організації наукової роботи студентів (визначення теми реферату відповідно до робочих програм факультетів, проведення конференцій на факультетах та Всеукраїнської наукової студентської конференції "Academic and scientific challenges of diverse fields of knowledge in the XXI-st Century". Наукова робота такого формату сприяє формуванню у студентів позитивних мотивів до самоосвіти та саморозвитку, а регулярна участь у науковій роботі розвиває потребу у самоосвіті, творчому рості, можливість самостійного рішення проблем.

Ключові слова: англійська мова, мотивація, наукова робота, студенти

Е. А. Сергеева, Н. А. Лешнева, Л. В. Павлова

Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина
площадь Свободы, 4, Харьков, Украина, 61022

МОТИВАЦИЯ КАК НЕОБХОДИМЫЙ ФАКТОР ОРГАНИЗАЦИИ НАУЧНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВОЙ ФАКУЛЬТЕТОВ

Научная работа студентов является неотъемлемым элементом подготовки творческих специалистов, поэтому мотивация к выполнению данного вида деятельности – актуальная и необходимая задача на современном этапе развития образования. В статье представлены подходы к научной работе студентов (педагогический прием с помощью которого преподаватель поддерживает и направляет образовательную деятельность с целью углубления и расширения их знаний и умений; активная педагогика, которая способствует развитию студенческих исследований; активное обучение студентов с акцентом на развитие их интеллектуальных и исследовательских умений во время

котрого происходит обмен мнениями; один из важнейших средств повышения качества подготовки и воспитания будущих специалистов и т.д.). Определены основные движущие мотивационные факторы к выполнению научной работы (стремление к получению субъективно новых знаний, развитие познавательных и творческих способностей, желание понять сущность определенных явлений и раскрыть их другим участникам образовательного процесса, стремление к самореализации и т.д.). Выделены основные виды научной работы при изучении курса английского языка на неязыковых факультетах (реферирование и аннотирование материалов на английском языке, подготовка и защита рефератов по соответствующим темам, подготовка тезисов или статей с их последующей публикацией в изданиях, привлечение студентов к участию в научных конференциях на английском языке). Представлен собственный опыт по организации научной работы студентов (определение темы реферата согласно рабочим программам факультетов, проведение конференций на факультетах и Всеукраинской научной студенческой конференции). Научная работа такого формата способствует формированию у студентов положительных мотивов к самообразованию и саморазвитию, а регулярное участие в научной работе развивает потребность в самообразовании, творческом росте, возможности самостоятельного решения проблем.

Ключевые слова: английский язык, мотивация, научная работа, студенты.

O. A. Serheieva, N. A. Lieshnova, L. V. Pavlova

V. N, Karazin Kharkiv National University

Svobody sq, Kharkiv, Ukraine, 61022

MOTIVATION AS A NECESSARY FACTOR IN THE ORGANIZATION OF NON-LINGUISTIC STUDENTS' SCIENTIFIC WORK

Students' scientific work is an integral element of the training of creative specialists, so the motivation for the implementation of this type of work is a necessary task at the modern stage of the development of education. The article presents approaches to students' scientific work (an instructional technique with the help of which the teacher supports and manages educational activities to deepen and expand their knowledge and skills; active pedagogy, which contributes to the development of students' research; active learning of students with an emphasis on the development of their intellectual and research skills; one of the most important means of improving the quality of training and education of future specialists, etc.). The main driving motivational factors of scientific work are identified (desire to obtain subjectively new knowledge, development of cognitive and creative abilities, desire to understand the essence of certain phenomena and reveal them to other participants of the educational process, desire for self-realization, etc.). Main types of scientific work when teaching the English language to students of the non-linguistic specialties are presented (summary and annotation in English, preparation and defence of abstracts on relevant topics, preparation of theses or articles with their subsequent publication, encouraging students to participate in scientific conferences in English). Our own experience in organizing the scientific work of students is described (defining the topic of the abstract according to the working programs of the faculties, holding conferences at the faculties and the All-Ukrainian scientific students' conference). Scientific work of this format contributes to the formation of students' positive motivation for self-education and self-development; regular participation in scientific work develops the need for self-education, creative growth, and ability to solve problems independently.

Key words: English, motivation, scientific work, students.

Вступ. Сучасний етап розвитку вищої школи характеризується не тільки прищепленням знань та умінь за фахом, але й розвитком внутрішнього потенціалу здобувачів освіти, створенням освітнього середовища, що сприяє творчому саморозвитку студентів, адже саме ініціативні спеціалісти з розвинутим творчим мисленням здатні підійняти наукову думку та виробництво на якісно новий рівень. Вважаємо, що формуванню творчих та ініціативних спеціалістів значною мірою сприяє науково-дослідна робота студентів, адже саме цей вид роботи найяскравіше дозволяє здобувачам освіти проявити власну індивідуальність та нестандартні підходи до вирішення тієї чи іншої наукової проблеми.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Зазначимо, що до питання організації науково-дослідницької роботи студентів неодноразово зверталися науковці. Так, філософські аспекти організації науково-дослідної роботи представлено у працях В. Андрущенка, Е. Гусинського, В. Кременя, Ю. Турчанинова; історичні аспекти науково-дослідної роботи висвітлено А.Алексюком, Л.Вовк, С.Золотухіною, І.Зязюн, В.Майбороною, Н.Пузирьовою та іншими; підходи до організації науково-дослідної роботи студентів, її основи та методологія представлено у працях Б.Аканова, І.Грушко, К.Добросельського, М.Карамзіна, О. Микитюк, В.Сіденка та інших; особливості організації

цього виду роботи з різними аудиторіями та методичні поради щодо її ефективного проведення представлено Л.Авдєєвою, Н.Амеліною, І.Іващенко, З.Єсарєвою, О.Овакімян, Ф.Ореховою та іншими. До вивчення мотивації студентів зверталися А.Алексюк, С.Архангельський, Н.Бадмаєва, С.Бобровицька, В.Вілюнас, О.Гилюн, Т.Ільїна, С.Пухно. Разом із тим, потенціал занять з англійської мови для студентів немовних факультетів недостатньо висвітлено у науковій літературі.

Отже, **метою** публікації є аналіз підходів до визначення ключових для нашого дослідження понять та висвітлення власного досвіду з підвищення мотивації студентів щодо участі у науковій роботі.

Для цього вважаємо за необхідне вирішити наступні **завдання**:

- висвітлити підходи до визначення наукової роботи студентів;
- визначити рушійні чинники мотивації та особливості мотивації під час організації наукової роботи студентів немовних факультетів під час занять з англійської мови;
- представити власний досвід з питань організації наукової роботи студентів та шляхи підвищення мотивації студентів.

Методи дослідження. Під час роботи над статтею нами було використано методи узагальнення та систематизації психолого-педагогічних джерел з теми дослідження та метод спостереження для представлення досвіду організації наукової роботи студентів немовних факультетів.

Виклад основного матеріалу. Як вже зазначалося, наукова робота студентів сприяє розумовому, емоційному, моральному й фізичному розвитку студентів, всебічному розкриттю їх творчих можливостей, забезпеченню умов для проявлення індивідуальності. Разом із тим, установлено, що у педагогічній думці немає єдиного підходу до визначення цього педагогічного феномену. Дослідники розглядають наукову роботу студентів як:

- *педагогічний прийом* за допомогою якого викладач підтримує та скеровує освітню діяльність студентів з метою поглиблення та розширення їх знань та умінь як у рамках навчальної програми, так і поза її межами (Х.Воклінгтон) [6, с. 5];
- *активну педагогіку*, яка сприяє розвитку студентських досліджень. Така робота має розвивати у студентів розуміння сутності цього процесу, надавати їм досвід у майбутній спеціалізації шляхом виконання

«живих проектів», розвивати критичне мислення студентів, вчити молодих людей висловлювати та відстоювати власну точку зору, інтерпретувати отриману інформацію, оцінювати її, синтезувати та висувати гіпотези та ідеї з теми наукового дослідження, вчить працювати у команді, де кожний учасник є унікальним (Дж.Андерсон та К.Прайєст) [1];

- *активне навчання* студентів з акцентом на розвиток їх інтелектуальних та дослідницьких умінь під час якого відбувається обмін думками та досвідом між більш досвідченими викладачами та студентів (Дж.Хейлі) [2; 3; 4];
- *один із найважливіших засобів підвищення якості підготовки і виховання майбутніх спеціалістів*, які здатні творчо застосовувати в практичній діяльності найновіші досягнення науково-технічного прогресу, який може бути організовано як індивідуальна робота, так і у групі студентів [Микитюк]

Отже, підсумовуючи підходи науковців до визначення наукової роботи студентів можна охарактеризувати цей педагогічний феномен як *сукупність заходів та організаційних форм сумісної роботи студентів, викладачів та аспірантів*, що спрямовано на засвоєння студентами методів, засобів та навичок виконання наукових досліджень, розвиток їх інтелектуальної культури та здібностей до творчості, підвищення їх професійної самостійності та конкурентоспроможності. Основною метою науково-дослідної роботи є створення умов, що сприяють підвищенню ефективності та якості навчального процесу в університеті [2; 3].

У рамках вирішення другого завдання вважаємо за необхідне представити наукові підходи щодо визначення мотивації та основних факторів, які сприяють її розвитку.

У ході наукового пошуку установлено, що науковці визначають мотивацію як рушійну силу поведінки особистості: її цілеспрямованість у виконанні або невиконанні дії, характер, емоції, здібності, діяльність та психічні процеси, які відчуває людина під час виконання тієї або іншої дії. Мотивація включає себе всі види спонукання: потреби, мотиви, інтереси, цілі, прагнення, ідеали тощо.

На думку С.Гончаренко мотивація - це сукупність причин психологічного характеру, які впливають на поведінку людини, їх бажання (або небажання) виконувати ті чи інші дії,

спрямованість чи активність. Формування мотивації можливо тільки за умови, якщо людина може пов'язати мету з особистими цінностями. Причому, чим більш особисті цінності пов'язані із результатом майбутньої діяльності, тим сильніші внутрішні мотиви, які спонукають людину та підживлюватимуть енергію мотивації особистості [7; 8].

Мотивація щодо виконання наукової діяльності зумовлюється також багатьма факторами, серед яких можна виділити:

- прагнення до суб'єктивно нових знань;
- розвиток пізнавальних та творчих здібностей;
- бажання зрозуміти сутність певних явищ та розкрити їх іншим учасникам навчального процесу;
- бажання продовжити власну освіту після закінчення університету (наприклад в аспірантурі);
- прагнення до самореалізації;
- можливість отримання місця роботи або запрошення на навчання від провідних вітчизняних та закордонних установ.
- можливість проведення експериментів, які сприятимуть вирішенню соціальних або економічних проблем, які постають перед сучасним суспільством [1; 3; 5].

Вважаємо, що одним із провідних мотивів щодо здійснення наукової роботи студентів є професійний розвиток, адже у багатьох випадках студенти з високими або низькими академічними досягненнями відрізняються не за інтелектуальними показниками, а за професійною вмотивованістю. Щодо власне сфери професійної мотивації, то тут найважливішу роль відіграє позитивне ставлення до професії, оскільки цей мотив пов'язано із кінцевими цілями навчання.

У ході аналізу наукових праць установлено, що формуванню позитивної мотивації студентів значною мірою сприяють також:

- розуміння найближчих і кінцевих цілей навчання та дослідження;
- усвідомлення теоретичної та практичної значущості засвоєних знань, умінь та навичок;
- емоційна форма подання навчального матеріалу;
- усвідомлення перспективних шляхів розвитку власного дослідження;
- вибір завдань та теми дослідження, які спрямовано на розвиток евристичної та дослідницької компоненти під час виконання завдання;

- наявність пізнавального психологічного мікроклімату в академічній групі [10].

Уважаємо, що у багатьох випадках вмотивованість студентів до наукової діяльності залежить від педагогічної організації навчального процесу та від інтересу виконання завдання. Викладач має стимулювати та мотивувати студентів до проведення власних досліджень, залучаючи студентів до виконання різних типів завдань. Причому, з власного педагогічного досвіду ми переконалися, що наукова робота студентів може ефективно організовуватися не тільки на заняттях з майбутнього фаху, але й під час проведення занять з англійської мови зі студентами немовних факультетів.

Звісно, наукова робота студентів немовних спеціальностей під час занять з англійської мови має власні специфічні особливості. Левова частка цієї роботи буде спрямовуватися на набуття навичок роботи із словником або довідковою літературою англійською мовою, розуміння різниці між термінами, добір та систематизація фахових статей англійською мовою. Разом із тим, науково-дослідна робота має мати тісний зв'язок зі майбутнім фахом.

Не можна не погодитися з думкою науковців, що наукова робота студентів під час проходження курсу англійської мови в університеті пов'язана із умінням працювати із джерелами іноземною мовою та їх презентувати у різних видах та формах [11].

До основних видів наукової роботи студентів немовних факультетів можна віднести:

- реферування та анотування матеріалів англійською мовою;
- підготовку та захист рефератів з відповідних тем;
- написання есе;
- підготовку публікацій з їх подальшою публікацією у виданнях;
- залучення студентів до участі у наукових конференціях англійською мовою.

Реферати є однією із найпростіших форм наукової діяльності студентів, тому ми намагаємося залучати студентів перших курсів до їх написання. Як правило, теми рефератів пов'язуються із навчальним матеріалом основних предметів. Це, з одного боку, дозволяє студентам ще раз повторити теми або відповідні розділи тем з майбутнього фаху, а з іншого вивчити лексику за фахом англійською мовою.

Наприклад, студентам хімічного факультету ми пропонуємо такі теми рефератів як

«Стехіометричні закони», «Атомно-молекулярне вчення», «Хімічні еквіваленти та методи їх визначення», «Енергетика хімічних перетворень», тоді як студентам факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем пропонуються на вибір такі теми: «Сучасний стан, область застосунків мови Java», «Примітивні типи даних», «Масиви», «принципи об'єктно орієнтованого програмування» тощо.

У ході практичної роботи ми переконалися, що для ефективної організації цього виду діяльності необхідно провести ґрунтовну роботу зі студентами першого курсу, адже вони ще не мають навичок виконання таких завдань, особливо іноземною мовою. Для цього вбачаємо за необхідно обговорити зі здобувачами освіти структуру майбутньої роботи, основні структурні елементи, які мають буту у кожній науковій роботі (вступ, основна та заключна частина). Причому, ми обов'язково наголошуємо, що основна частина роботи має бути не менше 70 % усього обсягу реферату.

Також вважаємо за необхідно прищеплювати студентам навички академічної доброчесності під час виконання науково-дослідної роботи, обов'язково перевіряючи студентські роботи на наявність запозичень із інших джерел. Тому ми обов'язково пояснюємо їм основні принципи роботи із джерелами та особливостями їх цитування.

Для цього ми користуємося порадами, які представлено у підручнику "Academic Vocabulary in Use" авторів М. Маккарті і Ф. О'Делл, в якому зазначається, що для дотримання академічної доброчесності студенти мають або перефразувати ідеї автора власними словами або у разі дослівного цитування обов'язково зазначати сторінку та джерело. Також, у підручнику наголошується на тому, що дозволяється не цитувати загальновідомі явища та факти [5, с. 63].

З'ясовано, що особливі труднощі викликає у студентів оформлення списку літератури, тому вважаємо за необхідне ознайомлювати студентів із різними стилями оформлення літератури, пояснюючи різницю між ними та наголошуючи на основних моментах, які притаманні тому чи іншому стилю оформлення наукової літератури.

Разом із тим, вважаємо, що написання реферату без його захисту під час заняття не є ефективним та не мотивує студентів до ґрунтовного вивчення теми. Тому, тих студентів, які претендують на високу оцінку у

семестрі (70+) ми заохочуємо до створення та представлення результатів дослідження. Як правило, студенти для цього готують презентації Power Point. Наше завдання полягає у наданні кліше для їх промови та чіткому визначенні обсягів роботи.

Зокрема, ми наголошуємо на необхідності виділення вступної частини, мети дослідження та результатів дослідження. Для того, щоб студентам легше було підготуватися до промови англійською мовою ми надаємо їм відповідні кліше (для вступної частини - *as you already know, today's presentation is designed to present some important points of ...; this first slide shows our agenda for the day;* для основної частини - *now we will look at...; I'd like now to discuss...; let's now talk about...; let's now turn to...; let's move on to...; that will bring us to our next point...; moving on to our next slide;* і для заключної частини - *let's sum it up.; let's wrap it up; I would like to sum up the main points again...; so, in conclusion...; finally let me just sum up today's main topics...*, тощо).

Для студентів природничих та технічних спеціальностей доцільно також надати здобувачам освіти інформацію щодо різних видів графіків та діаграм. Так, доцільним буде така лексика як *pie chart* (кругова діаграма), *table* (таблиця), *bar chart* (гістограма), *line graph* (лінійна діаграма).

Наступним кроком для залучення студентів немовних факультетів до наукової роботи у рамках вивчення англійської мови є заохочення їх до написання наукових статей англійською мовою з наступним обговоренням результатів досліджень на конференції. Для цього кафедрою англійської мови Харківського національного університету створено усі умови: науково-педагогічним складом проводяться як конференції окремо на факультетах, так і пропонується участь у студентській науковій конференції з міжнародною участю "Academic and scientific challenges of diverse fields of knowledge in the 21st Century".

Так, зі студентами хімічного року щорічно проводиться конференція "The Major Breakthroughs in the Field of Chemistry", а на факультеті РБЕКС – "Innovations in Science". Такі конференції охоплюють широких спектр наукових проблем, що дозволяє якомога краще задовольняти наукові інтереси студентів. У процесі роботи над виступом під час консультацій викладач перевіряє правильність структури доповіді та вимову студентів, що дозволяє проводити заходи на високому рівні. Для додат-

кового стимулювання студентів до прийняття участі і цих заходах, ми запрошуємо керівництво відповідних факультетів та провідних науковців. Обговорення результатів досліджень з представниками власних факультетів додатково стимулює студентів до ретельної підготовки результатів власних досліджень.

Разом із тим, такі конференції є тренувальним етапом до залучення студентів до участі у більш масштабних заходах, в яких приймають участь не тільки представники власного факультету, а більш широке коло як молодих, так і досвідчених науковців. Так, у разі прийняття публікації до збірки наукових праць "Academic and scientific challenges of diverse fields of knowledge in the 21st Century", студенти отримують сертифікат щодо участі у конференції та друковану збірку, що дозволяє отримати додаткові бали під час нарахування стипендії. Також, ці публікації можуть стати у нагоді у тому випадку, якщо студенти подають документи до інших закладів вищої освіти, особливо закордоном.

Для більш ефективної роботи конференції робота зорганізується у декількох секціях:

- секція гуманітарних наук;
- секція природничих наук;
- секція технічних наук.

Необхідно зазначити, що перед проведенням заходу науково-педагогічним складом нашої кафедри проводиться ретельна робота з сортування тем та визначення підсекцій нашої конференції і тільки після цього ми розподіляємо студентів по підсекціях.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що наукова робота для студентів немовних факультетів під час проходження курсу з англійської мови є безцінним досвідом для тих студентів, які пов'язують своє майбутнє із науковою діяльністю, планують навчання в аспірантурі або навчання в університетах інших країн. До того ж, наукова робота такого формату сприяє формуванню у студентів позитивних мотивів до самоосвіти та саморозвитку. Регулярна участь у науковій роботі розвиває у студентів потребу у самоосвіті, творчому рості, можливість самостійного рішення проблем.

У подальшому плануємо висвітлити підходи до техніки написання есе англійською мовою зі студентами немовних факультетів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Anderson J., Priest C. Developing an Inclusive Definition, Typological Analysis and Online Resource for Live Projects'. *Architecture Live Projects. Pedagogy into Practice*. 2014. P. 9–17.
2. Healey, Lopatto D. The Essential Features of Undergraduate Research / David Lopatto.- Council on Undergraduate Research Quarterly. – March 2003. – P. 139–142.
3. Hutchings W. Enquiry-based learning: definitions and rationale. Centre for Excellence in Enquiry-Based Learning Essays and Studies. URL : <http://ac.uk/ceeb/learning/papers/hutchings2007definingebl.pdf>
4. Jenkins A., Healey M. Developing the student as a researcher through the curriculum. *Improving Student Learning through the Curriculum*. Oxford. Oxford Centre for Staff and Learning Development. 2007. P. 6–19.
5. McCarthy M, O'Dell F. *Academic Vocabulary in Use*. Cambridge University Press. 2008. P. 63.
6. Walkington H. Students as Researchers : Supporting Undergraduate Research in the Disciplines in Higher Education. The Higher Educational Establishment, Yourk, 2015. 34 p.
7. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К. 1997. 375 с.
8. Занюк С. С. Психологія мотивації : навч. посіб. К. : Либідь. 2002. 304 с.
9. Микитюк О. М. Теорія і практика організації науково-дослідної роботи у вищих закладах освіти України ХХ ст.: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук.К. 2004. 42 с.
10. Пухно С. Мотивація до навчання як фактор успішності адаптації першокурсників закладів вищої освіти. Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології». № 1 (13). 2018. С. 121–126.
11. Яруллина А. Ш. Особенности обучения иностранному языку студентов неязыковых специальностей в педагогическом вузе. : сб. ма-в VI науч.-пр. конф. «Профессионально-ориентированное обучение иностранным языкам». С. 159–164.

REFERENCES:

1. Anderson, J., Priest C. (2014) Developing an Inclusive Definition, Typological Analysis and Online Resource for Live Projects'. *Architecture Live Projects. Pedagogy into Practice*. P. 9–17.
2. Healey, Lopatto D. (2003) The Essential Features of Undergraduate Research. *Council on Undergraduate Research Quarterly*. March. P. 139–142.

3. Hutching, W. Enquiry-based learning: definitions and rationale. Centre for Excellence in Enquiry-Based Learning Essays and Studies. URL : [http:// ac.uk/ceeb/records/papers/hutchings2007definingebl.pdf](http://ac.uk/ceeb/records/papers/hutchings2007definingebl.pdf)
4. Jenkins, A., Healey M. (2007) Developing the student as a researcher through the curriculum. *Improving Student Learning through the Curriculum*. P. 6–19.
5. McCarthy, M, O'Dell F. (2008) *Academic Vocabulary in Use*. Cambridge University Press. P. 63.
6. Walkington, H. (2015) Students as Researchers : Supporting Undergraduate Research in the Disciplines in Higher Education. *The Higher Educational Establishment*. 34 p.
7. Honcharenko, S. U Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian Pedagogic Dictionary]. K. 1997. 375 p.
8. Zaniuk, S. S. (2002) *Psykhohihiia motyvatsii [Psychology of Motivation]: navch. posib*. K. 304 p.
9. Mykytiuk, O.M. (2004) *Teoriia i praktyka orhanizatsii naukovo-doslidnoi roboty u vyshchych zakladakh osvity Ukrainy XX st. [Theory and Practice of Organization of Research Work in Higher Education Establishments of Ukraine in the XX-th century.] avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia d-ra ped. Nauk*. 42 p.
10. Pukhno, S. (2018) *Motyvatsiia do navchannia yak faktor uspishnosti adaptatsii pershokursnykiv zakladiv vyshchoi osvity [Motivation to Study as a Factor in the Success of Freshmen Adaptation in Higher Education]. Zbirnyk naukovykh prats «Problemy suchasnoi psykholohii*. 1 (13). P. 121–126.
11. Iarullyna, A. Sh. (2012) *Osobennosti obuchenya ynostrannomu yaziku studentov neiazikovikh spetsialnostei v pedahohycheskom Vuze [Specific Features of Teaching a Foreign Language to Students of Non-Language Specialties in the Pedagogical University]. : sb. ma-v VI nauch-pr. konf. «Professyonalno-oryentyrovannoe obuchenye ynostrannim yazikam»*. P. 159–164.